

GLAUKOM - PODMUKLI KRADLJIVAC VIDA

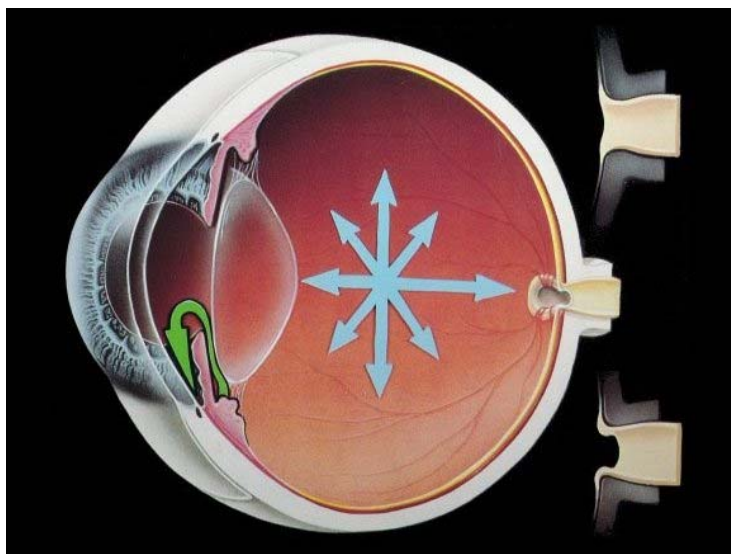
Glaukom ili zelena mrena (grčki „glaucos“- zelenkast, sjajan) ime je dobio po promijenjenoj boji zjenice u akutnoj fazi bolesti.

Glaukom je bolest vidnog živca koju karakteriziraju:

- oštećenja vidnog živca s posljedičnim promjenama u vidnom polju
- povremeno ili trajno povišenje očnog tlaka.

Ovi simptomi u većini slučajeva ostaju **nezamijećeni** sve do podmakle faze bolesti zbog čega se i naziva „podmuklim kradljivcem vida“. Glaukom je drugi uzrok sljepoće po učestalosti u svijetu. Oštećenja vidnog živca u pravilu su nepovratna, a liječenje može usporiti ili zaustaviti napredovanje bolesti. Da bi se to postiglo nužna je pravovremena dijagnoza pa se kod svih osoba starijih od 20, a posebice starijih od 40 godina, preporučuje **preventivni pregled kod oftalmologa**.

Sl. 1 Učinak povišenog očnog tlaka na očni živac

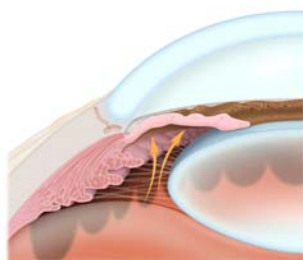

Postoje brojni tipovi glaukoma, ali dva najčešća su glaukom otvorenog i glaukom uskog kuta.

Primarni **glaukom otvorenog kuta** čini 90% svih glaukoma kod bijelaca. Nastaje smanjenjem otjecanja očne vodice kroz drenažne kanale (trabekulum) prednje očne sobice (zeleni strelica na slici 1). Posljedica zastoja u otjecanju je postupno povećanje očnog tlaka. Pacijenti ne zamjećuju promjene u početnim fazama bolesti kada liječenje daje dobre rezultate.

Glaukom **uskog kuta** čini 9% svih glaukoma kod bijelaca. Može se javiti naglo zbog zatvaranja kuta prednje očne što onemogućava otjecanje očne vodice u drenažne kanale. Očni tlak pritom može narasti do iznimno velikih vrijednosti. Naglo povišenje očnog tlaka dovodi do slabljenja vida zbog замуćenja rožnice i ukočenja zjenice uz iznimno jake glavobolje praćene mučninom i često povraćanjem. Ako nastupe ovi simptomi, potrebno je hitno javiti se oftalmologu.

Sl. 2. Kod glaukoma uskog kuta šarenica pritišće i zatvara kut prednje očne sobice

Drugi manje česti tipovi glaukoma su **normotenzijski** (oštećenja vidnog živca nastaju uz uredan očni tlak), **kongenitalni** (nepotpuni razvoj očnog drenažnog sustava za vrijeme prenatalnog perioda), **sekundarni** (nastaje kao posljedica ozljeda oka, upala, tumora, s uznapređovalom kataraktom ili dijabetesu), **pseudoeksfolijativni** glaukom itd.

TKO IMA POVIŠEN RIZIK RAZVOJA GLAUKOMA?

Najznačajniji faktori rizika su:

1. **povišeni očni tlak**
2. povijest **glaukoma u obitelji** (20% vjerojatnosti razvoja glaukoma ako boluju roditelji te 50% ako boluju brat ili sestra)
3. **dob** (1% opće populacije u dobi od 40-49 godina, čak 20-30% iznad 75 godina)
4. **rasa** (tamnopute rase)
5. **visoka kratkovidnost i dalekovidnost**
6. suspektni izgled **vidnog živca** te **tanja rožnica**
7. **sistemske bolesti** poput dijabetesa, hipertenzije, migrenoznih glavobolja, Chronove bolesti, reumatoidnog artritisa itd.
8. nakon **operacija oka** ili produljenog kapanja **kortikosteroidnih kapi**
9. **bolovi oko očiju** nakon gledanja televizije te pojava **duginih boja**, tzv. halo-a, oko svijetala u noći
10. **crne „mrlje“** koje se pojavljuju na rubovima vidnog polja.

POSTAVLJANJE DIJAGNOZE

Preventivni glaukomijski pregled uključen je u **standardni oftalmološki pregled** i uključuje **mjerenje očnog tlaka i oftalmoskopiju**.

U poliklinici OPTO CENTAR očni tlak možete izmjeriti na Nidek **nekontaktom zračnom tonometru** (Sl. 3) te kontaktom **aplanacijskom tonometrijom**.

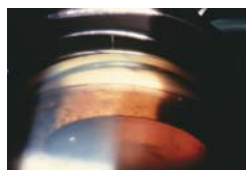
Aplanacijska tonometrija najpouzdanija je metoda mjerenja očnog tlaka. Prije izvođenja potrebno je u oči ukapati lokalni anestetik zbog dodira rožnice prizmom tonometra. **Oftalmoskopija** je metoda uz pomoć koje se obavlja pregled očne pozadine s posebnim naglaskom na promjene vidnog živca.

Sl. 3. Nekontaktni zračni tonometar

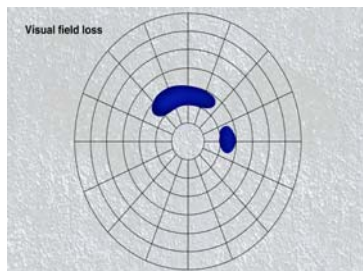
Ukoliko oftalmolog posumnja na glaukom preporučit će dodatne testove: **gonioskopiju, pahimetriju i perimetriju**. **Gonioskopijom** je moguće uz pomoć posebne leće sa zrcalom razlikovati glaukom otvorenog i glaukom uskog kuta.

sl.4 Gonioskopija – prikaz struktura drenažnog područja oka u kutu između šarenice i rožnice

Pahimetrija označava mjerenje debljine rožnice. Pokazalo se da osobe s centralnom debljinom rožnice manjom od 555 μm pripadaju rizičnoj skupini za nastanak glaukoma. **Perimetrija** ili mjerenje vidnog polja zlatni je standard u dijagnostici glaukoma kojom se otkrivaju i prate ispadi u vidnom polju uzrokovani glaukomom i drugim očnim bolestima. U našoj poliklinici na Humphrey-Zeiss perimetru možete napraviti i automatsku perimetriju sa svjetlom kratkih valnih duljina (tzv. perimetrija plavih točaka na žutoj podlozi) kojom je moguće otkriti vrlo rana oštećenja vidnog živca.

Sl. 5. Početni ispadi u vidnom polju koji koje pacijenti najčešće ne primijećuju

LIJEČENJE I PREVENCIJA

Kao što smo već naveli, oštećenja vidnog živca su nepovratna. Zbog toga se glaukom ne može izliječiti, ali se može spriječiti daljnje napredovanje bolesti.

Gotovo sve vrste glaukoma se mogu **uspješno liječiti lokalnom primjenom lijekova (očnih kapi)**. Tek ukoliko se lijekovima ne postigne adekvatno sniženje očnog tlaka, pristupa se invazivnijim zahvatima poput laserskih i klasičnih operativnih zahvata.

Najbolji način za prevenciju gubitka vida uzrokovanog glaukomom su **redoviti oftalmološki pregledi**.

Američko udruženje oftalmologa (AAO) preporučilo je sljedeći broj pregleda za određene dobne skupine:

- * **od 20 do 29 godina** - kod pozitivne obiteljske anamneze glaukoma svake 3 do 5 godina, ostali najmanje jednom u ovom razdoblju
- * **od 30 do 39 godina** - kod pozitivne obiteljske anamneze glaukoma svake 2 do 4 godine, ostali najmanje dva puta unutar tog razdoblja
- * **od 40 do 64 godine** - VAŽNO! Najmanje svake 2 do 4 godine. Ljudi u rizičnoj skupini na kontrole dolaze prema preporuci oftalmologa.
- * **65 i više godina** - svake 1 do 2 godine.

Za informacije i narudžbe možete se obratiti u Očnu polikliniku OPTO CENTAR u Vlaškoj 64 u Zagrebu.

Naručiti se možete za kompletni očni pregled s mjerenjem očnog tlaka i pregledom očne pozadine kao i za zasebno mjerenje očnog tlaka, vidnog polja i pahimetriju.

Broj telefona: 01 4686 544
e-mail: poliklinika@opto-centar.hr